

# Anarşist Antropolog David Graeber'ın Ölümü Üzerine

**Editörün Notu:** Çevirisini aktardığımız aşağıdaki makale 14 Eylül 2020 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır.

Kaynak için bkz:

<https://revcom.us/a/665/a-reflection-occasioned-by-the-death-of-anarchist-anthropologist-david-graeber-en.html>

---

## Mücadele, Prensipler, Birliktelik ve Bizi Bekleyen Zorluklar Hakkında Düşünceler:

David Graeber, Birleşik Devletler toplumunun ve tüm dünyanın muazzam eşitsizliklerinin açık sözlü bir eleştiricisiydi. Occupy Hareketi'nin sloganının keşfedilmesine katkıda bulunmuştu: “%99 biziz.” Graeber özellikle de hem tarihi bir araç olarak, hem de sömürünün ve baskının bir tecellisi olarak sunduğu “**Borç**” çalışmaları ile anarşist bir perspektiften hareketle bilgisini, adaletin ve değişimin hizmetine sundu.

***David Graeber Eylül ayının başında vefat etti. Onun yasını tutuyoruz.***

David Graeber ilk araştırmalarını sihir, kölelik ve siyaset üzerine yaptı. Kapitalizmin ve gelişmiş teknolojinin zehirli birlikteliğinin nasıl insanlardan anlamlı çalışma yapmayı, ahlaki ve ruhani amacı çaldığını keşfetti ve bunu kınadı. 1990'ların sonlarındaki küreselleşme karşıtı mücadelelerden ilham aldı ve siyasi bir yaşama adım attı, Graeber kendini önemli siyasi mücadelelerin girdabına attı, özellikle de başta gelen bir teorisyen olarak önderliğini\* yaptığı **Occupy Wall Street**'e... Yale Üniversitesi tarafından öğretim görevliliği reddedilmesi ilerici insanlar arasında bir öfke ve tepki yarattı, en sonunda Avrupa'da kendine akademik bir yuva buldu.

Occupy Wall Street (Wall Street'i İşgal Et) 2011 yılında gerçekleşti. Eşitsizliğe karşı binlerce insan birçok şehirde aralıksız ve militan protestolara dahil oldu. Occupy, ezici bir siyasi atmosferi ifşa etti ve birkaç ay süren protesto kamplaşmasından sonra iktidar sınıfının koordine baskısıyla ezilene kadar dünyanın her yanından halklara ilham verdi.

Aynı zamanda Bob Avakian'ın da *"Occupy Hareketinin Etkisi: İlham Verici Bir Başlangıç... ve Daha da İleriye Gitmenin Gereksinimi"* makalesinde analiz ettiği gibi, Occupy hareketi milyonlarca insanı iktidar sınıfına karşı ayakta dimdik durmaya ve onları sorgulamaya telkin etmiş olsa da nihayetinde,

*bir toplumu ve elbette her devleti eşitsizliklerle, baskı ve sömürü ilişkileriyle lekelenmiş ve zaten temeli bunların üzerine kurulmuş; devletlerinin büyük çoğunluğunun egemenliğinin parmakla sayılacak kadar az ve kuvvetli emperyalist güçlere ait olduğunu ve büyük bir halk kitlesinin bunlar tarafından hükmedildiği bir dünyayı kökünden değiştirebilmek için neyin gerekli olduğunu gerçekliğini tartmayan ve tartamayan bir analizin teorik yapıları ve yaklaşım ile sınırlandırıldı ve böylece hareketin iskeleti katılaştı.*

Buna bir örnek vermek gerekirse, Graeber'ın ta kendisi, *Anarşist Antropolojinin Kırıntıları* adlı eserinde bir "devrim"in kapitalizm-emperyalizm sisteminin gerçek bir devrilişi olması gerektiği fikrini kabul etmemektedir, onun yerine direnişin devamlı bir biçimde yoğunlaşması ve otonom alanların yaratılması gibi şu anki mevcut sistem içerisinde karşıt toplulukların kurulması gibi bir fikri savunuyordu. 2012'de onun görüşlerini ve araştırmalarını öğrenirken bile, Graeber'in perspektifi ve tarihi nasıl anladığıyla ilgili kısa ve keskin bir polemik kaleme almıştık (*"David Graeber için Dört Soru"*). Radikal bir şekilde farklı ve çok daha iyi bir dünyaya adım atabilmemiz için mevcut kapitalist-emperyalist sistemin devlet aygıtının devrimci bir şekilde alaşağı

edilmesi gerekir. Bu durum yeni bir devlet iktidarının yaratılması ve akabinde özgürleştirici, planlı sosyalist bir ekonomi ile, baskı altındaki insanlığın, kök salmış sömürler, baskılar ve eşitsizlikler ile mücadele etmesi noktasında çalışması ve gezegenin koruyucuları olması ile beraber, bütün dünyanın ve tüm insanlığın kurtuluşunun bir parçası olması ile mümkündür. Bu gereklidir, arzu edilebilir ve uygulanabilir.

Ancak dürüst olmak gerekirse bunlar barikatın aynı tarafındaki insanların farklılıklarıdır. **David Graeber'in belirgin özelliklerinden bir tanesi başka görüşlere ve bakış açlarına olan açıklığı, bunlarla düştüğü anlaşmazlıklar neticesinde tartışmaktan çekinmemesiydi ve Graeber ile prensipli bir şekilde angaje olduğumuz ve mücadele ettiğimiz yer sömürülenlerin yanında yer almak ve de baskıcı güçlerin karşısında yer almaktı.**

İnsanlık varlığını tehdit eden bir durum ile, global pandemi ile birlikte büyüyen ve yoğunlaşan eşitsizlikler, çok hızlı bir şekilde ısınan gezegenimiz ve Amerika'da dahil olmak üzere küresel ölçekte yükselen faşizm ile karşı karşıya. Eğer herhangi bir şekilde radikal entelektüeller ve gençlik için bir zaman olacaksa, David Graeber'den etkilenen veya onu sevenler için bir zaman olacaksa, eğer alarm çanlarını çalmak, milyonları birleştirmek, harekete geçirmek için bir zaman olacaksa, bu faşist rejimi defetmek için bir zaman olacaksa... o zaman **ŞİMDİDİR!** Ve beraber dövüştüklerimizle de, çetin ve de ilkeli tartışmalar içerisinde olmalıyız. Bu durum insanlığın ve gezegenin geleceği ile alakalıdır!

**David Graeber'in hatırasına!**

---

\*Önderlik, anarşist çevrelerde oldukça tartışmalı bir kavramdır. Ancak, David Graeber hakkında yazı yazan anarşistlerin de -örneğin New York Review of Books yorumu da dahil- kabul ettiği üzere, Graeber, Occupy vizyonunun, programının, çerçevesinin ve diğer anarşist mücadelelerin ana entelektüel mimarlarından biriydi.

Bu durum nesnel olarak –çizgi yoluyla– başkalarını gerçekliğe, sorunun ne olduğuna, çözüme ve ne yapılması gerektiğinin analizine götürerek bu doğrultuda onları kazanma yoluyla önderlik etmek demektir.

Buna rağmen ve aslında, Graeber, bir toplumsal değişim aracı ve farklı bir toplum modeli olarak “yatay” hareketler fikrinin savunucusuydu ve bu fikre pek çok destek de sağlamıştı (“hiyerarşik” olandan farklı olarak). Bu durum Bob Avakian tarafından *“Occupy Hareketinin Etkisi: İlham Verici Bir Başlangıç... ve Daha da İleriye Gitmenin Gereksinimi”* içinde ele alınmıştır.